

**PREČO
NIE SOM
FEMINISTKA
JESSA
CRISPIN**

FEMINISTICKÝ MANIFEST

PREKLAD AŇA OSTRIHOŇOVÁ

INAQUE

JESSA CRISPIN

PREČO NIE SOM FEMINISTKA
(Feministický manifest)

Ďakujeme vám, že ste si kúpili túto knižku, lebo myšlienky žijú vtedy, keď ich čítame. Kniha, ktorú držíte v rukách, vyšla aj vďaka nášmu spojeniu s 582, s. r. o.

582
LLC

COPYRIGHT © 2017 by Jessa Crispin

First published in the United States by

Melville House Publishing

TRANSLATION © Aňa Ostrihoňová, 2018

REDAKCIA A KOREKTÚRY Martina Kubealaková

OBÁLKA © Barbora Šajgalíková

SLOVAK EDITION © Inaque, 2018

ISBN 978-80-89737-96-3

ISBN E-BOOK 978-80-89737-97-0

JESSA CRISPIN

**Prečo nie som
feministka**

Feministický manifest

INAQUE

Kniha by mala otvoriť staré rany či dokonca spôsobiť nové. Kniha by mala byť *nebezpečná*.

E. M. Cioran

OBSAH

- 11** Úvod
- 17** Problém s univerzálnym feminizmom
- 33** Ženy nemusia byť feministky
- 43** Každá možnosť je rovnako feministická
- 55** Ako feminizmus nakoniec slúži patriarchátu
- 65** *Sebapospilnenie* je len iné slovo pre *narcizmus*
- 83** Bitky, ktoré si vyberáme
- 95** Muži nie sú náš problém
- 111** Bezpečnosť nie je dobrý cieľ
- 123** Kam smerujeme
- 127** Poznámka autorky

ÚVOD

S te feministka? Veríte, že ženy sú ľudské bytosti, ktoré si zaslúžia, aby sa s nimi zaobchádzalo ako s ľudskými bytosťami? Že ženy si zaslúžia rovnaké práva a slobody, aké sú priznané mužom? Ak áno, ste feministka, respektíve na tom trvajú všetky feministky.

Napriek jednoduchosti a očividnosti slovníkovej definície feminizmu a napriek tomu, že som roky pracovala pre feministické neziskovky a desaťročia som feminizmus presadzovala, túto nálepku odmietať. Keby ste sa ma dnes opýtali, či som feministka, nielenže by som povedala „nie“, povedala by som to s úškrnom.

Nemajte obavy, netvrdím, že nie som feministka, pretože mám strach, že ma budete považovať za jednu z tých zúrivých, mužov nenávidiacich feministiek s chlpatými nohami, ktoré muži aj ženy vykresľujú ako strašidlá. Ani vás nebudem presviedčať o svojej otvorenosti, racionalite, heteronormatívnosti, svojej

láske k mužom a sexuálnej dostupnosti – hoci takéto ubezpečenia sú pravdepodobne povinnou jazdou v akejkolvek feministickej spisbe uverejnenej za uplynulých pätnásť rokov.

Dôvodom, prečo feministickú nálepku odmietam, je póza (som neškodná, krotká, môžeš ma pretiahnuť) a všetky tieto zlé feministky či otázky ako z Talmudu (Môže feministka chodiť na depiláciu?) a následné diskusie. Dôvodom sú aj všetky ubezpečenia adresované (mužskému) publiku, že nechcú priveľa, nezájdu príďaleko, veď: „Tiež nevieme, čo vlastne riešila Andrea Dworkin! Verte nám.“ A všetky feministky, ktoré fajčia chlapom, akoby šlo o misionárske poslanie.

Niekde na ceste k ženskému oslobodeniu sa rozhodlo, že feminizmus treba sprístupniť pre všetkých. Ale namiesto toho, aby sa filozofia pretvárala do podoby, ktorá by bola pre masy prítlačlivá a tvoril sa svet založený na spravodlivosti, spolupatričnosti a komunikácii, začalo sa s rebrandingom samotného feminizmu a jeho marketingom zameraným na súčasných mužov a ženy.

Zabudlo sa pri tom na to, že všeobecné prijatie nejakého postoja vyžaduje, aby sa jeho myšlienka zmenila na čo najbanálnejšiu, najneškodnejšiu a najneefektívnejšiu. A póza je na svete. Ľudia nemajú radi zmeny, a ak si ich chce feminizmus získať vo veľkom počte, musí sa v čo najväčšej miere približovať mierne modifikovanému status quo.

Inými slovami, feminizmus sa stal úplne bezpredmetným.

Radikálna zmena je desivá. V skutočnosti naháňa hrôzu. A mnou podporovaný feminizmus predstavuje totálnu revolúciu. Nejde len o to, aby sa ženám *povolilo* zapojiť sa do diania vo svete, v ktorom dnes žijeme (v principiálne skazenom svete vytvorenom patriarchátom s cieľom podriaďiť si, ovládnuť a zničiť kohokoľvek, kto sa postaví proti), ale umožniť im, aby ho boli schopné aktívne pretvoriť. Nejde len o to, aby ženy jednoducho klopali na brány cirkví, vlád, kapitalistických trhov a zdvorilo žiadali o prijatie, ale o to, aby si vytvárali vlastné náboženské systémy, vlády a ekonomiky. Môj feminizmus nie je filozofiou postupnej relatívnej zmeny, ktorá sa nakoniec ukáže ako „to isté, ako vždy“. Môj feminizmus je očistným ohňom.

Žiadať od systému, ktorý bol vytvorený špeciálne s cieľom utláčať, či by ma, prosím pekne, mohol prestať utláčať, je nezmyselné. Jedinou možnosťou je tento systém úplne rozobrať a nahradiť. Preto sa nedokážem stotožniť s feminizmom, ktorý sa dementne sústreďí na „sebapossilnenie“, medzi ktorého ciele nepatrí absolútne zničenie korporátnej kultúry, ale len vyššie percento žien vo funkcii výkonných riaditeľiek a v armáde, s feminizmom, ktorý si nevyžaduje žiadne myslenie, žiadne nepohodlie a žiadnu skutočnú zmenu.

Ak je feminizmus univerzálny, ak je niečím, s čím sa „môže stotožniť“ každá žena a každý muž, nie je to nič pre mňa.

Ak je feminizmus len osobným ziskom prezlečeným za politický progres, nie je pre mňa.

Ak sa vyhlásim za feministku a jedným dychom vás musím ubezpečiť, že nie som nahnevaná, že nepredstavujem hrozbu, tak feminizmus rozhodne nie je pre mňa.

Som nahnevaná. A predstavujem hrozbu.

Feminizmus je:

¶ Narcistický myšlienkový proces: definujem sa ako feministka, takže čokoľvek urobím, ide o feministický čin bez ohľadu na to, aký je banálny či regresívny, a teda nech urobím čokoľvek, som hrdinka.

¶ Boj za to, aby sa ženám umožnilo rovnocenne sa podieľať na útlaku bezmocných a chudobných.

¶ Metóda zahanbovania a umlčievania kohokoľvek, kto s vami nesúhlasí, motivovaná naivnou vierou, že nesúhlas či konflikt je útokom a zneužitím.

¶ Ochranný systém využívajúci upozornenia, že niektoré slová v článku či diskusii môžu pripomenúť zažitú traumu; politicky korektný jazyk; olchokracia a sofizmy, aby sa človek už vopred vyhol nepríjemným pocitom či spochybňovaniu.

¶ Bojový pes tváriaci sa ako mačiatko s kvapkou čerstvého mlieka na ňufáku.

¶ Diskusia vlečúca sa desiatky rokov o tom, ktorý televízny program je dobrý a ktorý zlý.

¶ Zmenená značka nápoja bez chuti otestovaného u cieľovej vzorky na všeobecnú stráviteľnosť a neškodnosť; nápoja, po ktorého požití zmäknete, s obrovským rozpočtom na marketing; a so sloganom: „Budte monštrum. Vy za to stojíte.“

¶ Ctižiadostivosť. Tí pod vami môžu byť poľutovaniahodní, ale vás sa to v skutočnosti netýka. Tí nad vami vám slúžia ako vzor na dosiahnutie najlepšieho života. Najlepší život znamená život v bohatstve, pohodlí a s pevným bruškom.

¶ Všetko je len o vás.

Z týchto a ďalších dôvodov *nie som feministka*.

PROBLÉM S UNIVERZÁLNYM FEMINIZMOM

„Každá žena by mala byť feministka.“ Dnes to počúvate stále, vyskakuje to na vás z internetu, časopisov, rozhovorov. A ako tvrdia zástankyne univerzálneho feminizmu, pravdepodobne feministkou už ste! Ak si myslíte, že ženy by mali dostávať rovnakú mzdu za rovnakú prácu, že majú právo rozhodovať sa o svojom zdraví a plánovaní rodičovstva, potom ste feministka a mali by ste sa k tomuto slovu prihlásiť a „zobrať si ho späť“.

Myšlienka univerzálneho feminizmu v bezprecedentnom rozsahu vstúpila do populárnej kultúry po desiatkach rokov, čo sa ženské celebrity od tohto označenia snažili odťahovať, aby nepôsobili nepriateľsky a nezničili si marketing. Vlna sa otočila. Čo v móde nebolo, je dnes veľmi módne. Čo ničilo marketing, je dnes marketingovou stratégiou. Celebrity, hudobníčky, herečky sa hrdo hlásia k slovu, ktoré sa

objavuje v módnych časopisoch, televíznych programoch, v hudbe. Feminizmus je trendom.

Takže vieme, že teraz sa máme všetky nazývať feministkami. Nejasnejšie je to, čo presne sa tým má dosiahnuť. Respektíve, čo potom, keď si privlastníme nálepku, budeme toto slovo opäť používať? Kúpime si vhodné tričká (ako napríklad šatku z Acne Studios za 220 dolárov s nápisom RADIKÁLNA FEMINISTKA alebo možno sveter s identickým sloganom za 650 dolárov) a budeme ich hrdo nosiť na verejnosti? Čo máme robiť potom? A dovoľím si opýtať sa, od koho si toto slovo vlastne máme zobrať *späť*?

Hádam nám to slovo zdevastovali muži? Veľmi dlho ho používali ako nadávku, robili paniku okolo feminazi bosoriek, ktoré akože spôsobujú úpadok spoločnosti a s božím hnevom zosielajú na svet hurikány a zemetrasenia. Nie, zdá sa, že slovo feministka prijímate ešte s väčšou hrdosťou, keď ho po vás hodí nejaký pravičiarsky kazateľ snažiaci sa vás potupiť.

Nie, dnes ženy žiadajú, aby si ženy zobrali späť slovo *feministka* od iných žien. Dnešné feministky obviňujú skutočné feministky, že poškodili dobré meno hnutia a nedovolili iným ženám, aby sa k nemu pridali.

Feminizmus bol vždy okrajovou kultúrou, tvorenou malou skupinkou aktivistiek, radikálok a čudáčok, ktorá sa dožadovala, aby spoločnosť venovala pozornosť jej návrhom. Sufražetky, priväzujúce sa reťazami k bránam, vyhlasujúce hladovku, rozbíjajúce okná a ukladajúce bomby, nikdy netvorili pre-

važnú väčšinu žien. Prevažnú väčšinu žien to buď vôbec nezaujímalo, alebo dúfali, že sa s tým bordelom čo najskôr skončí. Prevažná väčšina žien nevytvorila verejný priestor pre ženy, nezakladala banky a podniky vlastnené ženami, nevytvorila sieť poskytovateľov (bezpečných, hoci stále nelegálnych) potratov, nebojovala za miesta pre ženy vo vzdelávacích systémoch a nepísala radikálne texty a manifesty. Prevažná väčšina žien počas druhej vlny hnutia túžila len po pohodlnom (manželskom) živote s trochu väčšou mierou nezávislosti.

O špinavú prácu presadzovania ženských práv, zvyčajne vykonávanú prostredníctvom šokujúcich skutkov a slov, sa postaral malý počet radikálnych, zanietených žien. Prevažná väčšina žien si užívala výhody, ktoré im prinieslo úsilie tejto hrstky žien, pričom sa od nich často snažila dištancovať.

Ale vzťah medzi radikálkami a mainstreamom sa zmenil. Dnes si chce mainstream nárokovať radikálnosť a zároveň popiera prácu, ktorú radikálky robia. Z úst mladých feministiek dnes počúvam výraz *feminazi* oveľa častejšie, ako som ho počula z úst pravicovo orientovaných mužov. A používajú ho s podobným úmyslom zhodiť aktivistky a revolucionárky a dištancovať sa od nich. Najprominentnejšie feministické autorky si dnes zubami nechtami držia odstup od práce svojich predchodkýň, zákerne pokrývajú texty takých žien ako Andrea Dworkin a Catherine MacKinnon a popierajú akékoľvek súvislosti. Dworkinovej „hanba, ktorú používa ako